

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Petra Mikeše a soudců Milana Podhrázkého a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **R. Š.**, zast. JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, advokátem se sídlem Palackého 151/10, Prostějov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2017, čj. 25056/17/5100–41458–711994, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 2. 2019, čj. 31 Af 31/2017-200, o návrhu žalobkyně a navrhovatele: **P. Š.**, zast. JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, advokátem se sídlem Palackého 151/10, Prostějov, na vydání předběžného opatření ze dne 10. 11. 2020,

t a k t o :

- I. Návrh navrhovatele na vydání předběžného opatření ze dne 10. 11. 2020 **s e o d m í t á .**
- II. Návrh žalobkyně na vydání předběžného opatření ze dne 10. 11. 2020 **s e z a m í t á .**
- III. Žalobkyni **s e u k l á d á** povinnost zaplatit soudní poplatek ve výši 1000 Kč za podání návrhu na předběžné opatření.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Finanční úřad pro Královéhradecký kraj rozhodnutím ze dne 2. 4. 2013, čj. 422384/13/2701–25200–608353, rozhodl o zřízení zástavního práva podle § 170 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2020, k nemovitostem v k. ú. M. K. Toto rozhodnutí napadla žalobkyně (dále „navrhovatelka“) odvoláním, které žalovaný zamítl v záhlaví uvedeném rozhodnutím a napadené rozhodnutí potvrdil. Proti rozhodnutí žalovaného se navrhovatelka bránila žalobou podanou ke Krajskému soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), který ji dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v záhlaví uvedeném rozsudkem zamítl. Navrhovatelka podala proti danému rozsudku kasační stížnost. Dne 6. 11. 2020 byl Nejvyššímu správnímu soudu doručen od krajského soudu společný návrh na vydání předběžného opatření navrhovatelky a navrhovatele (dle spisu byl soudní poplatek spojený s návrhem zaplacen kolkou) a dne 10. 11. 2020 Nejvyšší správní soud obdržel návrh na vydání předběžného opatření přímo od zástupce navrhovatelů, ve kterém uvedli, že nově podaný návrh je precizovaným podáním oproti tomu předchozímu. Nejvyšší správní soud tak oba návrhy považoval za jeden celek, přičemž primárně vycházel z návrhu ze dne 10. 11. 2020.

[2] Kromě výše uvedeného rozhodnutí o zřízení zástavního práva k nemovitostem v k. ú. M. K., žalovaný vydal ještě 6 dalších rozhodnutí o zřízení zástavního práva na majetek, který je ve společném jmění navrhovatelky a jejího manžela (navrhovatele). Tato další rozhodnutí se týkala

rodinného domu v k. ú. U. O., k. ú. P. a L., dvou automobilů, podílu k obchodní společnosti a dvě rozhodnutí se týkala rodinného domu v k. ú. L. n. P. Navrhovatelka proti daným rozhodnutím podala odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 8. 2018, čj. 33829/18/5100-41453-711866, zamítl. Dané rozhodnutí napadla navrhovatelka žalobou, kterou zamítl krajský soud rozsudkem ze dne 7. 10. 2020, čj. 31 Af 49/2018-75. Navrhovatelka se bránila proti tomuto rozsudku kasační stížností, která je vedena u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 5 Afs 337/2020.

[3] V návrhu na vydání předběžného opatření navrhovatelé uvedli, že žalovaný vydal k rodinným domům v k. ú. P., U. O., L. a L. n. P. dražební vyhlášky (zajišťovací příkazy k těmto nemovitostem jsou předmětem řízení ve věci sp. zn. 5 Afs 337/2020). Navrhovatelé se podáním návrhu na vydání předběžného opatření domáhají po Nejvyšším správním soudu uložení, aby se žalovaný zdržel provedení jmenovaných dražeb do pravomocného rozhodnutí o kasační stížnosti sp. zn. 5 Afs 337/2020, dále aby se zdržel jednání, jímž by pokračoval v daňové exekuci ve vztahu k nemovitostem v k. ú. M. K. do doby pravomocného rozhodnutí o kasační stížnosti sp. zn. 8 Afs 73/2019 a posledně, aby uložil navrhovatelce povinnost zaplatit krajskému soudu soudní poplatek ve výši 1 000 Kč.

[4] Navrhovatelé návrh odůvodnili tak, že provedením dražeb jim hrozí vážná újma, a to nejen ztráty hodnoty majetku, ale rovněž jejich úplná ekonomická potažmo osobní likvidace. V rodinném domu v k. ú. L. oba žijí, proto uskutečněním dražeb *de facto* přijdou o „*střechu nad hlavou*“. Ztráta rodinného zázemí a případná újma způsobená stěhováním, nájmem a celkovou existenční nejistotou, je přitom tak intenzivním zásahem do práv navrhovatelů, jež je zcela jistě třeba považovat za nepřiměřený. Dále upozornili na řadu procesních pochybení žalovaného, zejména na skutečnost, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva nebyla navrhovatelce doručena v dubnu roku 2013, kdy byla vydána, ale až v listopadu 2016, kdy již byl majetek zpeněžován v rámci daňové exekuce, čímž jí žalovaný zabránil řádně argumentovat a zvrátit daná rozhodnutí. Navrhovatelé rovněž uvedli, že vláda Demokratické republiky Kongo navrhla jmenovat navrhovatele (v celém návrhu je nesprávně označován jako žalobce č. 2, i když žalobu dle spisu krajského soudu podala navrhovatelka sama) honorárním konzulem. Poté, co se stane členem diplomatické mise, se na něj bude vztahovat Vídeňská úmluva o diplomatických stycích, která v čl. 29 – 34 stanoví nedotknutelnost obydlí, vynětí z trestní, civilní a správní jurisdikce přijímajícího státu, jakož i exekuční imunitu.

[5] Žalovaný ve vyjádření k návrhu na předběžné opatření uvedl, že v rámci nyní projednávané věci není přezkoumávána zákonnost stanovení neuhrazené daně, na jejímž základě byla nařízena daňové exekuce, avšak pouze vznik zástavního práva. Daňová exekuce nebyla nařízena z důvodu vzniku zástavního práva. Žalovaný by byl oprávněn vymáhat neuhrazení daňových nedoplatků exekucí prodejem nemovitých věcí, i kdyby zástavní právo nevzniklo. Zástavní právo není podmínkou vedení daňové exekuce. Tato dvě řízení jsou na sobě nezávislémi, kde zřízení zástavního práva pouze zajišťuje výhodnější pořadí uspokojení pohledávky. V žádném z nich se nepřezkoumává zákonnost původně stanovené neuhrazené daně. Dále žalovaný poznamenal, že rozhodnutí o zřízení zástavního práva byla navrhovatelce doručena, ta se proti nim bránila odvoláními, která byla zamítnuta, nikoliv z důvodu opožděnosti, ale nedůvodnosti. Žalovaný rovněž uvedl, že udělení funkce honorárním konzulem osobě nezaniká vztah mezi danou osobou a jejím domovským státem.

[6] Podle § 38 odst. 1 s. ř. s. *byl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímne upravit poměry účastníků pro brozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat.*

pokračování

[7] Podle § 38 odst. 2 s. ř. s. *k návrhu na předběžné opatření si soud podle potřeby vyžádá vyjádření ostatních účastníků.*

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval aktivní legitimací k podání návrhu na vydání předběžného opatření. Navrhovatelka je účastníkem nynějšího řízení, jelikož vystupovala jako žalobkyně v řízení před krajským soudem a rovněž podala kasační stížnost. Navrhovatel však žalobu nepodal a nebylo s ním jednáno ani jako s osobou zúčastněnou na řízení. Přestože to soudní řád správní výslovně neuvádí, z § 38 odst. 2 s. ř. s. lze dovodit, že aktivní legitimaci k podání návrhu na vydání předběžného opatření mají pouze účastníci řízení. Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 1. 2. 2017, čj. 6 As 6/2017-75, č. 3597/2017 Sb. NSS, naznačil, že aktivně legitimována by mohla být i osoba zúčastněná na řízení bez dalšího, přestože se takto nevyjádřil explicitně, jelikož v dané věci byla osoba zúčastněná na řízení, která podala návrh na vydání předběžného opatření, přímo účastníkem řízení, protože podala kasační stížnost (bod [9] daného usnesení). Dle Nejvyššího správního soudu však je nepochybné, že návrh na vydání předběžného opatření není oprávněna učinit třetí osoba, jež není v pozici účastníka řízení, či alespoň osoby zúčastněné na řízení. Z toho důvodu soud odmítl ve výroku I. návrh navrhovatele.

[9] Podmínky pro vydání předběžného opatření Nejvyšší správní soud podrobně vymezil v usnesení ze dne 24. 5. 2006, čj. Na 112/2006-37, č. 910/2006 Sb. NSS. Uvedl, že pro vydání předběžného opatření musí mimo jiné existovat potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, přičemž pojem „vážná újma“ je nutné „*vykládat relativně autonomně a izolovaně od předběžného posuzování (přesněji řečeno odhadování) budoucí úspěšnosti navrhovatele předběžného opatření v řízení ve věci samé. Vážnou újmu je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka-soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených...*“. Podle Ústavního soudu nastává potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků předběžným opatřením „*v těch případech, kde by nenařízením předběžného opatření vznikl prostor pro faktická jednání či právní úkony, jež by vytvořily nezvratný stav*“ (usnesení ze dne 23. 10. 2014, sp. zn. III. ÚS 2974/14). Vážná újma, pro niž lze žádat vydání předběžného opatření, zároveň „*musí mít alespoň základní souvislost s předmětem řízení, ve kterém je vydání předběžného opatření navrhováno (viz např. usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 6. 2010, č. j. 17 Ad 10/2010-54). [...] Tvrdit a prokázat existenci ‚hrozící vážné újmy‘ vyžadující nařízení předběžného opatření je přitom povinností navrhovatele (usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 8. 2008, sp. zn. II. ÚS 808/08), na něm tedy leží procesní odpovědnost za zjištění všech relevantních okolností.*“ (usnesení ze dne 5. 4. 2018, čj. 5 As 47/2018-129).

[10] Shrne-li soud výše uvedená východiska, návrh na vydání předběžného opatření musí být právně dovolený a uskutečnitelný a musí v něm být dostatečně konkrétně tvrzena a doložena existence hrozící vážné újmy, která souvisí s předmětem řízení.

[11] Jak bylo vysvětleno v bodech [1] - [3] tohoto usnesení, navrhovatelka se domáhá zákazu provedení veřejných dražeb k jejím nemovitostem v k. ú. P., U. O., L. a L. n. P. Tyto nemovitosti však nemají žádnou souvislost s řízením vedeným ve věci sp. zn. 8 Afs 73/2019, jelikož v této věci je přezkoumáván vznik zástavního práva k nemovitostem v k. ú. M. K. Ve vztahu k zákazu provedení dražeb tak není splněna podmínka souvislosti s řízením, jak byla vysvětlena výše.

[12] Navrhovatelka se rovněž domáhala uložení povinnosti žalovanému, aby se zdržel jednání, jímž by pokračoval v daňové exekuci ve vztahu k nemovitostem v k. ú. M. K. Navrhovatelka však nijak netvrdila, jakými konkrétními kroky, které způsobují existenci hrozící vážné újmy, žalovaný postupuje, pokud jde o tyto nemovitosti. Ve vztahu k nemovitostem v k. ú. M. K., které již jsou předmětem v tomto řízení projednávané věci, navrhovatelka pouze tvrdila, že byly zatíženy zástavním právem. To samo o sobě nezpůsobuje hrozící vážnou újmu. Ani ve vztahu k těmto nemovitostem tak navrhovatelka nenaplnila podmínky, za kterých bylo možné vydat předběžné opatření.

[13] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že nejsou splněny podmínky pro vydání navrhovaného předběžného opatření, a proto návrh zamítl. Tento závěr nemohly změnit ani skutečnosti, jimiž navrhovatelka odůvodnila podaný návrh (procesní vady, honorární konzul), proto je soud dále nerozváděl. Tímto postupem zároveň nijak nepředjímá rozhodnutí ve věci samé.

[14] Podání návrhu na vydání předběžného opatření podléhá soudnímu poplatku, a sice dle položky 5 sazebníku poplatků, který je přílohou zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve výši 1 000 Kč. Podle § 7 odst. 1 tohoto zákona je poplatek splatný vznikem poplatkové povinnosti, která dle § 4 odst. 1 písm. h) stejného zákona vzniká uložení povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, jak je ve výroku II. uvedeno. Soud upozorňuje navrhovatelku, že soudní poplatek již uhradila kolky, proto již nemá povinnost hradit tento poplatek znovu.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 23. listopadu 2020

Petr Mikeš
předseda senátu